

En el seu fervor d'ascesi artística, [Rilke](#), a moments, sembla deshumanitzar-se. No ens escandalitzaria gaire veure'l observar amb complaença que en l'esperit de Rodin les "remors de la llar" ocupaven un lloc secundari i que la seva vida quotidiana i els éssers que la constituïen eren "una vall abandonada"; ni l'entusiasme amb què admirava el renunciament de Van Gogh, "aquest car apassionat en qui reviu alguna cosa de sant Francesc", abandonant-ho tot per la pintura; però és una mica dur de veure'l exaltar Cézanne quan, no volent distreure ni un dia a l'art, delerós de romandre sempre "sur *le motif*", com deia ell, es negà a assistir al sepeli de la seva pròpia mare. Rilke és, en aquest punt, un exemple típic d'aquell capgirament de valors que atorga a l'art una categoria religiosa. Els darrers anys de la seva vida, sembla, s'ajustaren a l'ascesi idolàtrica i deshumanitzada que ell admirava en el pintor francès.

Marià Manent, «Lettres (1900-1911), de Rainer Maria Rilke», *Quaderns de Poesia*, 2, juliol de 1935, p. 27-28.